

Uz sākumlapu>Nauda/naudas prasījumi>Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs

Trija

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Trijas tiesās pieejami dažādi pagaidu noregulējuma veidi, kas ir tiesas priekšraksti. Tiesas priekšraksts ir tiesas rīkojums, ar ko personai uzliek par pienākumu vai aizliedz veikt kādu konkrētu darbību. Tiesas priekšraksta noteikumu pārkāpšana ir uzskatāma par necieņu pret tiesu, un persona, kas pārkāpj rīkojuma noteikumus, var saņemt brīvības atņemšanas sodu. Tiesas priekšraksts var būt:

- (i) pastāvīgs;
- (ii) uz noteiktu laika posmu; vai
- (iii) izdots uz pagaidu laika posmu, ja tiek gaidīta lietas izskatīšana tiesā.

Ja prasītājs uzskata, ka atbildētājs var aizvest vai iznīcināt būtiskus priekšmetus vai dokumentus, tas var lūgt tiesu *ex parte* izdot t.s. Antona Pillera rīkojumu — tāda veida tiesas priekšrakstu, ar ko nosaka, ka atbildētājs ļauj prasītājam piekļūt atbildētāja telpām, lai pārbaudītu dokumentus vai citus priekšmetus un paņem jebkādu mantu, kas pieder prasītājam. Ja prasītājs uzskata, ka atbildētājs var atbrīvoties no jebkuras vai visas savas mantas un nespēt apmierināt prasītāja prasību tiesvedības veiksmīga iznākuma rezultātā, tad prasītājs var lūgt tiesu izsniegt t.s. Mareva priekšrakstu jeb iesaldēšanas rīkojumu, kas atbildētājam liedz rīkoties ar līdzekļiem rīkojuma spēkā esamības laikā. Būtbū Mareva priekšraksts liedz atbildētājam, kurš neietilpst attiecīgajā jurisdikcijā, bet kura manta ir attiecīgajā jurisdikcijā, aizvest šo mantu laikā, kad tiek gaidīta lietas izskatīšana tiesā.

Ja prasītāja prasība ir norādīts naudas apmērs, prasītājs var lūgt tiesu izdot rīkojumu, lai atbildētājs veic starpmaksājumu par daļu vai visu tiesai iesniegtās prasības apmēru. Savukārt, ja atbildētājs uzskata, ka prasības neapmierināšanas gadījumā prasītājs varētu nespēt segt atbildētājam radītos tiesas izdevumus par veiksmīgu aizstāvību tiesā, tas var lūgt tiesu izdot rīkojumu, lai prasītājs tiesā iemaksā tiesas izdevumu nodrošinājumu. Ja atbildētāja labā tiek izsniegts rīkojums par izmaksu nodrošinājumu, tad prasītājs nespēs virzīt tālāk prasību, ja vien atbilstoši tiesas rīkojumam neiemaksās attiecīgo naudas summu.

Tāpat Augstā tiesa var izdot pagaidu noregulējuma rīkojumus, lai lietu nodotu citai jurisdikcijai, ja šāda rīcība varētu būt lietderīga. Tiesa var izdot globālu iesaldēšanas priekšrakstu, kas attiecas uz mantu citās jurisdikcijās, ja pastāv bažas vai uzskats, ka atbildētājs var censties atsavināt mantu, lai izvairītos no sev nelabvēlīga sprieduma izpildes.

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

2.1 Procesuālā kārtība.

Lielāko daļu priekšrakstu izdot aprīnķa tiesa vai Augstā tiesa. Tomēr dažus pagaidu noregulējuma veidus, piemēram, iesaldēšanas rīkojumus, Antona Pillera rīkojumus vai rīkojumus par tiesvedību ārvalstīs, var nodrošināt tikai Augstā tiesa.

Pusei, kura lūdz izsniegt pagaidu noregulējuma rīkojumu, ir jāiesniedz pieteikums, kas ir apliecināts ar zvērestu. Pieteicējam ir jānorāda visi būtiskie fakti, īpaši ja pieteikumu iesniedz, otrai pusei par to nezinot. Ar zvērestu apliecinātā pieteikumā ir jānorāda ar rīkojuma projekts, kurā ir izklāstīts precīzs lūgums tiesai. Vairāk informācijas par nepieciešamajām tiesas veidlapām ir pieejama [Tiesu pakalpojumu](#) tīmekļa vietnē.

Ja tiesas priekšraksta pieteicējs panāk lūgtā rīkojuma izdošanu, tam ir pienākums nodrošināt zaudējumu atlīdzināšanu prasības neapmierināšanas gadījumā, lai otra puse, pret kuru tika izdots tiesas priekšraksts, varētu atgūt ar tā izpildi radītās izmaksas.

Pieteikumus tiesas priekšraksta izdošanai var iesniegt *ex parte* vai iesniegt, neinformējot otru pusi, ja šāda rīcība ir pamatota. Šādi pieteikumi ir jāiesniedz arī pirms tiesvedības uzsākšanas, ja prasītāja situācijas risināšana ir steidzama. [Par pagaidu noregulējumu vai starpnoregulējumu Komerctiesā skatīt 1986. gada [Augstāko tiesu reglamenta](#) 63.A panta 6. punkta 3. apakšpunktu].

2.2 Galvenie noteikumi.

Tiesas ir kompetentas noteikt, vai izdot pagaidu priekšrakstu, un tās šādu rīkojumu izdod, kad šāda rīcība ir pamatota un piemērota. [1986. gada [Augstāko tiesu reglamenta](#) 50. panta 6. punkta 1. apakšpunkts]. Izvērtējot, vai ir atbilstoši izdot pagaidu tiesas priekšrakstu, tiesai ir jānosaka:

- (i) vai pastāv taisnīgs *bona fide* jautājums;
- (ii) vai zaudējumu atlīdzība vai kompensācija būtu adekvāts līdzeklis, ja pieteicējam atteiktu tiesas priekšraksta izdošanu un ja tad tiktu turpināta tiesvedība;
- (iii) pamatā esošais izdevīguma līdzsvars.

Pirmā prasība — pieteicējam ir jāparāda, ka ir jāizskata pamatots jautājums. Šis ir visai neliels šķērslis, kas jāpārvar prasītājam, bet pēdējo gadu laikā to ir arvien grūtāk pārvarēt, ja palīdzība, ko prasītājs meklē pagaidu noregulējuma posmā, ir tiesas priekšraksts, ar ko otrai pusei uzliek kādu pienākumu. Šādā gadījumā iestādes skaidri norāda, ka pieteicējam ir jādemonstrē — prasība, visticamāk, tiesā tiks apmierināta.

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Tiesas priekšrakstus var izdot daudz uemieslu dēļ, tostarp, lai novērstu to, ka puse atļūsta vai izmanto zemi, pārkāpjot plānošanas nosacījumus vai lūgumus, lai ļautu īpašuma pārmeķlēšanu un priekšmetu izņemšanu, lai piespiestu darba devēju turpināt maksāt darbiniekam vai liegtu darba devējam noalgot jebkuru jaunu darbinieku, līdz nav atrisināts kāds strīds. Ja tiek izdots iesaldēšanas jeb Mareva rīkojums, tad puse, pret kuru tas ir vērst, nevar rīkoties ar saviem līdzekļiem nekādā veidā, kas neatbilst tiesas rīkojumam. Piemēram, puse var tikai izņemt noteiktu skaidras naudas summu no bankas konta un var samazināt līdzekļu vērtību tikai līdz noteiktam apmēram, kamēr vien tiesvedība nav pilnībā beigusies.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Ja puse pārkāpj pagaidu noregulējuma nosacījumus, to uzskata par necieņu pret tiesu un persona var saņemt brīvības atņemšanas sodu, naudas sodu vai tās manta var tikt konfiscēta. Tiesas priekšraksta pirmajā lapā ir jānorāda t.s. kriminālrīkojums, ar ko saņēmēju informē par izpildraksta noteikumu pārkāpšanas iespējamām sekām. Tāpat, ja trešā pusē apzināti palīdz atbildētājam atbrīvoties no līdzekļiem, kas pakļauti iesaldēšanas rīkojumam, tad arī šo trešo personu var atzīt par vainīgu necieņas izrādīšanā tiesai. Rezultātā ikviena tiesas iesaldēšanas rīkojuma eksemplārus parasti uzrāda ikvienai ieinteresētajai trešajai pusei, piemēram, banku vadītājiem, grāmatvežiem un advokātiem, kurus piesaista puse vai kuri apkalpo pusi, pret kuru rīkojums ir vērst.

Ikviens līgums, kas noslēgts, pārkāpjot tiesas priekšraksta noteikumus, ir spēkā neesošs, un puse, kura zina par tiesas priekšrakstu, nevarēs to izpildīt. Tomēr vēl aizvien var nodot īpašumtiesības, kas izriet no nelikumīga līguma, un tāpēc, tiklīdz jebkāds šāds līgums tiek izpildīts, parasti nav iespējams atgūt nodoto mantu un prasītāja vienīgais tiesību aizsardzības līdzeklis šajā situācijā būs kompensācija.

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Parasti tiesas priekšraksts ir spēkā, līdz tiek pabeigta lietas izskatīšana (pagaidu priekšraksts). Ja, otrai pusei nezinot, tiek izdots pagaidu priekšraksts, tā termiņš visbiežāk ir ierobežots laika posms, pēc kura nepieciešams izdot citu tiesas priekšrakstu.

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Jā. Atbildētājs vai jebkura cita puse, ko ietekmē pagaidu priekšraksta izdošana, jebkurā brīdī var lūgt tiesu priekšrakstu mainīt vai izbeigt tā darbību. Pusei, kas vēlas apstrīdēt tiesas priekšrakstu, par šo pieteikumu ir jāinformē otras puses advokāts. Tiesa var pārtraukt tiesas priekšraksta darbību, ja atbildētājs var pierādīt, ka tā izdošana nav bijusi pamatota, ja kopš tiesas priekšraksta izdošanas būtiski ir mainījušies apstākļi vai ja šāda rīcība ir pamatota un taisnīga. Kā minēts iepriekš, tiesa var prasīt pusei, kura ierosina tiesas priekšraksta izdošanu, iemaksāt tiesā tā saukto "zaudējumu nodrošinājumu", lai prasības neapmierināšanas gadījumā pusei, pret kuru tiesas priekšraksts tika vērstas, ir kāda aizsardzība pret tā izpildes rezultātā radītajām izmaksām.

Lapa atjaunināta: 17/12/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.